

Nissan, een enigma.

Deze maand heet voor de meesten onder ons gewoon de maand Nissan. Daarnaast heeft deze maand nog een aantal andere namen, onder andere Chodesj He-Aviv meestal vertaald als lente maand. Daarnaast noemt de Tora Nissan gewoon Chodesj HaRisjon, de eerste maand. Wat willen die verschillende namen eigenlijk zeggen?

Laten we eerst kijken naar de betekenis van ieder van die namen en dan kijken of er een samenhang tussen is.

Als eerste is hier het woordje voor maand: **chodesj**. Wat wil dat zeggen? Rav Samson Rafael Hirsch leert ons dat het woordje voor maand, chodesj verbonden is met het woord nieuws, chidoesj. Waarom? Hij legt het als volgt uit: Veel mensen zitten vast in een patroon, de wereld om hen heen is in een vaste vorm gegoten, zonder vrijheid zonder beweging. Alles is een vast gegeven. De mens die daarin functioneert is een product van het verleden en in deze mens liggen vele gegevens al van te voren vast. Die mens is in feite hopeloos.

Het Jodendom leert ons echter de kracht van de chidoesj, van de vernieuwing. De Tora leert ons namelijk dat niets vast ligt, dat de mens zich altijd kan veranderen en aanpassen. Kosjer eten is mogelijk waar en wanneer je maar wilt. En natuurlijk is een sjabbes zonder iPad of iPhone 100% mogelijk als iemand maar wil. Iedere maand opnieuw worden we met onze neus op dit feit gedrukt, dat, als we maar willen, we helemaal kunnen veranderen. Nissan is meteen HaChodesj HaRisjon de eerste maand. Nissan geeft dus aan de mogelijkheid te veranderen een extra betekenis en kracht.

Het woordje Aviv, אביב is afkomstig van het woordje Av, אב. Wij zijn gewend dat dat vader betekent, maar in het Iwriet heeft dit woordje nog een betekenis namelijk dat van een heel jong plantje. Een heel jong plantje verzamelt in zich kracht, sap en energie om zich daarna verder te ontwikkelen. Dat is in feite ook de essentie van het vaderschap. In Nissan hebben we te maken met een jonge nieuwe natuur die bezig is zich te ontwikkelen richting de zomer, richting rijpe vruchten en groenten. Na dit stadium van Av, אב komt Aviv, אביב dat is het moment waarop dat eerste stadium is voltooid. (Rav Hirsch) Dat is dus de lente.

Wat is nu Nissan. In Sjier HaSjiriem (2,12) komen we tegen dat HaNitsaniem nir'oe wa'arets, "הַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ" dat wil zeggen dat de knopjes aan de bomen zichtbaar waren. Nits, נץ is namelijk het Iwriet woordje voor een knopje. Onder die knop zit dan het eerste begin van het vruchtje., het knopje valt af, maar de vrucht gaat verder. In het woordje Nitsan, נִצָּן kunnen we ook het woord Nissan, נִסָּן zien.

En tot slot is er een andere mening die in Nissan, נִסָּן een connectie ziet met het woord Nes, נס voor wonder.

Hoe verhouden al deze meningen zich nu tot elkaar?

Het Joodse volk heeft in zich die kracht om zich aan te passen en te vernieuwen. We doen al 3300 jaar niets anders. We hebben ons aangepast aan de omstandigheden van Midbar Sien, aan de vallei van de Eufraat en de Tigris, de sfeer van Catalonië, de winters van de Oekraïne en de roering van New York City. Hoe uit die kracht zich.

In een geweldige energie Av, אב, geheten. Zoals een vader de kracht en levenskracht in zich heeft om een gezin te onderhouden, te dragen en te bevruchten met zijn eigen persoon zo zit die kracht eigenlijk in de hele schepping. Zo is er ook een spirituele kracht Av, אב, geheten, die ons ieder jaar weer vernieuwd en nieuw licht geeft.

Soms gaat dat heel goed, dan komt er prachtige spiritualiteit en betekenis. Maar soms blijven we ook steken in trivialiteiten. Dan moeten we weten dat die niet voor ons zijn. Soms zetten we een surrogaat Mitswe of Chesed neer. Die is niet meer dan dat knopje dat moet afvallen voordat dat kleine vruchtje zichtbaar wordt waar het eigenlijk om ging. Maar hoe vaak gooien we dat knopje eigenlijk niet weg en nemen we niet de moeite om te kijken of er toch nog een vruchtje zit.

Op deze manier lopen we tegen een wonder aan. Want voor onze ogen voltrekt zich ieder jaar een wonder. Het wonder van vernieuwing, van nieuwe mooie Jiddisjkeit waar eerst iets anders voor op zij dient te worden gezet. Een nieuwe Jiddisjkeit voortgebracht van uit een hele krachtige menselijke spirituele energie. Een energie die ook aangeeft wat moet blijven en wat opzij moet worden gezet.

En wij? Wij zijn er om te blijven.

Chag sameach

Shmuel Katz